

caracteristicile Catehezei Familiare și Comunitare. Așa cum celelalte capitole aduc în prim plan, ca într-o diagnoză la zi, întregul efort de constituire a cercetării coerente asupra empowermentului educației credinței adulților și creșterii acestora în competențe catehetice. Un ciclul de la cateheți la părinți care se lasă catehizați înseamnă de fapt oferirea în cultura copiilor a unor părinți-cateheți. Un aspect de parenting despre care, știm, lumea autoformativă și autoreferențială într-ale educației nu prea vorbește.

Constantin NECULA

Rocco Predoti, *Identita dell'uomo. Antropologia del linguaggio digitale e implicazioni catechetice*, Cittadella Editrice, Assisi, 2022, 479 p.

Unul dintre profesorii remarcabili de teologie catehetică din Italia, Rocco Predoti – preot franciscan, „gardian” al Conventului „Sacro Cuore” din Cantazaro, doctor în Catehetică al Universității Pontificale Salesiene din Roma, profesor actualmente de catehetică și comunicare la Institutul Teologic „San Pio X” din Cantazaro (Calabria, Italia) – propune un studiu substanțial asupra determinărilor antropologice datorate limbajului digital în cultura catehetică: *Identita dell'uomo. Antropologia del linguaggio digitale e implicazioni catechetice/ Identitatea omului. Antropologia limbajului digital și implicațiile catehetice* (Cittadella Editrice, Assisi, 2022, 479 p.). O analiză atentă a infosferei asupra căreia insistă dăruind o inovație teologică foarte curajoasă: „carne digitale” (*trupul digital*, dacă vreți). Analiza realizată de un alt antropolog cunoscut, Salvatore Curro – propusă în prefață chiar sub numele *La Carne digitale* (pp. 9-13) – ne ajută să înțelegem în ce mod dualismul rigid al lumii în care ne trăim existența poate fi lămurit prin creativitatea teologică. Cuprinsul, fie și redat schematic, ne ajută să înțelegem atent demersul lui Rocco Predoti: **Introducere. Evanghelizarea- o chestiune a umanității** (prezentarea temei propusă cercetării, ipotezele inițiale, metoda și structură, pp. 15-30); **Prima Parte: Fenomenul social al relațiilor mediatizate**. Capitolul 1: *Relații și limbajul digital*: 1. *O societate care comunică* (A vorbi pentru a trăi și a scrie pentru a exista; A comunica pentru a construi; Comunicarea mediată și comunicarea participantă, pp. 31-62); 2. *Limbajul în social-media* (Fenomenul social al noilor limbae: codici lingvistici ai social media, pp. 63-73), 3. *Noile forme de socialitate – între comunicare și relații sociale* (Evoluția societății virtuale, fenomenologia socială în digital, relaționarea în social și schimbările de paradigmă, pp. 74-89). Capitolul 2. *Dimensiunea umană a new-social media* 1. *Ominprezența culturală a social-network* (comprehensiunea culturală, coordonate culturale contemporane, modelul cultural- între real și ipotetic, pp. 95-114); 2. *Viziuni filozofice și teologice în confruntare* (1. Manifestarea umanului. Lectura filozofică a fenomenului social; 2. Realitatea socială: perspective și direcții; Confruntarea cu antropologia teologică, pp. 115-127); 3. *Posibilitatea unei viziuni sistematice de antropologie digitală* (1. Urme ale evidenței umane; 2. Alteritatea posibilă; Responsabilitate și factivitate/ termen legat de existența concretă, pp. 128-143); **Partea a Doua. Interogația antropologiei digitale**. Capitolul 1. *Către o nouă „paradigmă antropologică”*: 1. Imaginea umană în fenomenul new social (1. A apărea în realitatea digitală; Între a fi și a gândi în realitatea digitală; Adevărul în aparițiile umane, pp. 156-

176); 2. De la instrumentalitate la complementaritate între om și realitate digitale (Social network: instrument pentru omul-cyborg; Social-network ca extensiune umană în social; Dincolo de ireal: recuperarea alterității, pp. 177-189); 3. Evidențele posibile ale unei schimbări antropologice (Noutatea relațională; Individualitate; Corporeitate, pp. 192-203). Capitolul 2. „Carnea” omului digital în orizontul Întrupării: 1. În-carnarea: parcursul uman și revelat (1. Misterul prezenței divine în „carnea” biblică; Întruparea creștină, dezvoltare patristică; Trup și carne. Diferență și continuitate, pp. 212-231); 2. Expunerea cărnii (Carnea fraternă. Francisc de Asissi și Bonaventura; Carne și carne. Contactul și experiența relațională; Carnea plurală și carnea relațională. Dinamici și sinteze, pp. 232-243); 3. În-carnarea digitală (1. Omul, carnea și virtualul; În carne, capacitatea evolutivă a omului; Evidențele cărnii digitale. Paradigmele contemporane, pp. 240-257); 4. Alteritatea „dezirabilă” în carnea umanului digital (1. Relația digitală ca formă de in-carnare; Carnea dezirabilă în relația obiectivă; Uman și suprauman. Care anume identitate în carnea umană, pp. 257-264). **Partea a Treia. Oportunități catehetice în antropologia digitală.** Capitolul 1. *Cuvântul lui Dumnezeu revoltă omul digital*: 1. Omul digital ca paradigmă a „semnelor vremii” (1. Capacitatea actuală a omului digital; Semnul între semne. Urgențe și actualitate; Carnea digitală. Paradigma omului aflat în ascultare, pp. 276-286); 2. Inițiativa lui Dumnezeu în procesul revelator digital (1. Manifestarea divină în cultura digitală; Evenimente și cuvinte în carnea digitală; Carnea digitală – care mărturie de acțiune a lui Dumnezeu, pp. 287-300); 3. Relația între Cuvântul lui Dumnezeu și scriitura digitală (1. Date existențiale între digital și situația biblică; 2. Urmele Scripturii în experiența cărnii digitale; 3. Limbajul digital în funcție de sacramentalitatea Cuvântului, pp. 303-313). 4. Între alteritate și responsabilitate. Darul posibil (1. *Face to face* în abordarea cuvintelor între prieteni; 2. Responsabilitatea prezenței care vestește; Posibilitatea darului lui Dumnezeu în experiența digitală, pp. 315-327). Capitolul 2. *Specificitatea catehetică pentru antropologia digitală*: 1. Slujirea Primei Vestiri (kerigmei pastorale, n. NC) în darul Cuvântului „digital” (1. Serviciul pastoral sau catehetic; 2. Clarificări și limite; Orizontul credinței în scenariul social network; 3. Slujirea profetică pentru o umanitate digitală, pp. 333-347). 2. Întâlnirea dintre kerigmă și carnea digitală (1. Validitatea modelului kerigmatic în umanul digital; Intuiții pentru o cateheză kerigmatică în comunicarea digitală; Relația dintre carnea digitală și fundamentul unei relații kerigmatice, pp. 348-357). 3. Modelul catehezei antropologice pentru practicile digitale (1. Stilul misionar al catehezelor digitale; Inculturarea digitală a catehezelor; Maturizarea în credință a cărnii digitale, pp. 362-376); 4. Perspective catehetice în orizontul digital (Comunicarea semnificativă a limbajului digital; Complementaritatea relațiilor digitale; Protagonismul digital în riposta credinței, pp. 377-389). Pe lângă Introducerile și concluziile fiecărui capitol- nemeționate de noi- lucrarea dispune de o concluzie generală care urmărește parcursul uman/ digital, achizițiile cercetării și probleme deschise de către aceasta precum și o serie de perspective- inspiratoare, îndrăznesc a scrie- pentru o cateheză digitală (pp. 393-403). Finalul este marcat de Bibliografie (pp. 405-434).

Suntem dinaintea unei prime cercetări asupra modului în care lumea digitală propune mutații de genă culturală în conștiința și acțiunea omului modern. Corporeitatea (carnea) de care ne vorbește autorul merită analizată mai ales în contextul, real, al Întrupării Mântuitorului, al istoriei care decurge din aceasta. Rețelele de comunicare includ în ele

oameni, de aceea reflecția asupra lor înseamnă în fond o analiză antropologică. Cotidianul, istoria personală sau a societății obligă Biserica la o reacție de învecinare cu umanul, o reflecție eclesiologică și misionară deopotrivă. Pentru omul modern a trăi în digital nu trebuie să excludă posibilitatea de a trăi digitalul „în Hristos”. De aici efortul autorului de a ne descoperi în ce mod Cuvântul lui Dumnezeu se poate întrupa în limitele noilor frontiere digitale ale umanului care pare că vrea să evadeze din provocarea la îndumnezeire. O metodologie nouă e suficient? Prezența Evangheliei poate schimba vieți în continuare? Întrebări corecte ce-și află în lucrare răspunsuri coerente.

Constantin NECULA

Alessandro Zavattini, *Giovani e Bibbia „narrativa”. Metodi attivi e interattivi per l’incontro con la parola di Dio*, Edizioni Messagero, Padova, 2020, 148 p.

Autorul a cărei lucrare o prezentă, Alessandro Zavattini, este preot diocezan la Rimini din 1998 și propune cursul de religie în câteva școli și la Institutul superior de Științe religioase din Rimini. Este un paroh harismatic al comunității din Savigno sul Rubicone specializându-se la Universitatea Pontificală Salesiană în domeniul pastoralii catehumenale a tinerilor. De altfel teza sa „Giovani, la Bibbia e i Role Play” apărută în 2016 marchează, într-un fel, preocuparea cuprinsă în acest volum, pe care-l prezentăm: ***Giovani e Bibbia „narrativa”. Metodi attivi e interattivi per l’incontro con la parola di Dio / Tinerii și Biblia „narativă”. Metode active și interactive pentru întâlnirea cuvântului lui Dumnezeu*** (Edizioni Messagero, coll. Bibbia per te, nr. 36, Padova, 2020, 148 pg.). În fapt dispunem, prin acest volum, de liniile realizării active a unui demers care face referire la psihodrama biblică și la bibliodramă, metode tot mai des utilizate în comunitățile catehetice în care preocuparea pentru sănătatea duhovnicească a tineretului sunt marcate de eforturile scoaterii lor din dependențe ori tendințe imorale. Cuprinsul lucrării, fie el și simplificat de recenzent, este suficient de relevant asupra ideilor autorului: Tinerii și Biblia – o întâlnire posibilă și dinamică (pp. 13-56), Formarea apostolilor Bibliei „narative” (pp. 57-126) și Adaptări on-line în faza distanțării sociale (pp. 127-132) urmate de o concluzie (pp. 132-134) și o serie de instrumente pentru îmbunătățirea activității în laboratoarele de „role play”, de exerciții narative cu Biblia. Bibliografia (pp. 145-146) cuprinde o serie de documente ale Bisericii Catolice dar și materiale de cercetare asupra metodei prin care tinerii de astăzi, atât de digitali și interactivi, emotivi și tendențioși asupra vieții duhovnicești pot fi ajutați să vadă Biblia, să o cunoască. Alături de lucrarea fundamentală a lui L. Vignini, *Bibliodramma pastorale. 140 strumenti per un incontro espressivo ed esperienziale con il testo biblico. Manuale completo del metodo: Per giovani e adulti* (c.i.p. 2019) și lucrarea echipei E.Giusti și C. Ornelli, *Role play. Teoria e pratica nella clinica e nella formazione* (Sovera Edizioni, Roma, 2019) mica dar completa lucrare a lui Alessandro Zavattini produce efectul unei inspirații pastorale reale. Un motiv de cunoaștere a unei culturi catehetice importante în planul anilor ce vin inclusiv pentru noi,